

FSC®-boscertificering onder het ANB- groepscertificaat in Vlaanderen

FSC® CO18456

jaarrapport 2021

Inleiding

Onder de vorm van een beknopte update wordt jaarlijks een stand van zaken gegeven aangaande FSC®-boscertificering onder het ANB-groepscertificaat in Vlaanderen. Cijfers over oppervlakte FSC-bos, volumes verkocht FSC-hout en een situering van de Vlaamse FSC-bosbeheerders worden zo eenvoudig gepresenteerd.

Tevens wordt een overzicht gegeven van de voornaamste opmerkingen die bij de interne en externe audits naar boven gekomen zijn en wordt een korte voorbeschouwing gegeven over de planning voor 2022.

FSC-Groepscertificaat ANB

In maart 2020 brak de Covid19-pandemie uit en dit resulteerde in een beperkte activiteit rond het groepscertificaat. Alle geplande interne en externe audits konden, soms met enig kunst- en vliegwerk, afgerond worden. Toetredingen van nieuwe leden en nieuwe bossen van bestaande leden werden echter op een zeer laag pitje gezet.

2021 bracht niet direct een grote kentering in deze situatie. Toch groeide de oppervlakte bos onder het groepscertificaat met een kleine duizend hectaren. Eind 2021 lopen ook nog een aantal toetredingstrajecten voor een kleine 2.000ha bos. Hopelijk kunnen die dossiers aanvang 2022 zullen afgerond worden met een aantal nieuwe toetredingen tot het groepscertificaat.

Vlaanderen telde eind 2021 een areaal van 27.784 ha FSC-gecertificeerd bos via het groepscertificaat van het Agentschap Natuur en Bos. Dit komt neer op bijna 20 procent van de Vlaamse bosoppervlakte. Hiermee hebben we de doelstelling van 28.000 ha gecertificeerd bos eind 2021 net niet gehaald.

Provincie	Oppervlakte (ha)	Verdeling (%)
Limburg	9.993	36%
Antwerpen	5.563	20%
Oost-Vlaanderen	2.629	9%
West-Vlaanderen	4.076	15%
Vlaams-Brabant	5.523	20%
Totaal	27.784	100%

Limburg blijft in absolute oppervlakte de belangrijkste provincie met FSC-bosareaal. Volgend jaar wordt daar de 10.000^e hectare FSC-bos in de provincie gehaald. De toename van het gecertificeerde areaal situeert zich dit jaar hoofdzakelijk in de provincie Oost-Vlaanderen, die hiermee een beetje van de achterstand op de andere provincies inhaalt.

Nieuwe standaard en nieuwe externe auditeur

In de loop van 2021 keurde FSC de nieuwe interim standaard voor België goed. Vanaf 2022 worden alle audits aan deze standaard getoetst.

Tegelijkertijd heeft het ANB een nieuwe aanbesteding gedaan voor de externe kwaliteitscontrole van het groepscertificaat. Uit die aanbesteding is het bureau “Preferred by Nature” als beste gekomen. Dit betekent dat begin volgend jaar de jarenlange samenwerking met Control Union stopgezet wordt en er dus ook nieuwe externe auditeurs zullen op het terrein zullen verschijnen.

Leden FSC-groep

De FSC-groep groeide aan met een privaatbos in Lippelo en drie ANB-domeinen (Stroppersbos, De Heirnisse en Bellebargiebos) in Oost-Vlaanderen, regio Zandig Vlaanderen. Twee private bouseigenaars uit Limburg hebben het groepscertificaat verlaten in 2021.

In totaal hebben we 130 leden waarvan 80 private eigenaars en 50 openbare. De private eigenaars zijn – op één eigenaar na – allemaal aangesloten via een bosgroep of studie bureau. Bosgroep Limburg vertegenwoordigt 62 leden. Bij de openbare leden tellen we 10 ANB-regio's, 3 provincies, 23 gemeenten en 14 andere besturen (OCMW, kerkfabriek, drinkwatermaatschappij, universiteit). Het ANB beheert 17.050 ha FSC-bos (61%), openbare besturen 9.604 ha (35%) en private bouseigenaars 1.129 ha (4%).

Aanbod FSC-gelabeld hout

In 2021 werd in de Vlaamse FSC-bossen 76.421 m³ hout gekapt. 75.000 m³ daarvan werd via Natuurinvest vermarkt voor diverse openbare besturen en het ANB. Private eigenaars verkochten een goede 1.000 m³ gecertificeerd hout.

De houtverkoop 2021 was ongeveer gelijk als die van 2020. De dalende tendens in verkocht volume is hiermee bevestigd (ongeveer 25000 m³ minder verkocht dan in 2013 en 2015).

ANB verkocht 46.800 m³ hout in 2021, iets meer dan in 2020, maar nog steeds veel minder dan de jaren voordien (toen ongeveer 60.000 m³). Openbare besturen waren goed voor een verkoop van 28.000 m³, 8.000 m³ minder dan vorig jaar toen heel veel hout verkocht werd.

Sinds 2006, het begin van het FSC-groepscertificaat, is het volume aangeboden FSC-hout in stijgende lijn gegaan tot 2012. Sindsdien wordt - tot 2018 - jaarlijks 90.000 tot 100.000 m³ FSC-hout verkocht in Vlaanderen. In 2021 werd significant meer verkocht dan in dieptejaar 2019 (56.000m³) maar de cijfers van vroegere jaren worden niet meer gehaald.

Het leeuwendeel van het FSC-hout is traditioneel afkomstig uit het oosten van Vlaanderen. Twee derden daarvan betreft naaldhout.

In 2021 werd weer meest Grove den verkocht (24.000 m³), gevolgd door Corsicaanse den (21.000m³) en Beuk (9.000m³) en Amerikaanse eik (6.400m³). Zomereik en Lork waren goed voor respectievelijk 2.900 en 1.400 m³; Fijnspar een goede 2.500m³ (aangetast hout). Dit jaar werd ook een goede 2.000 m³ populier verkocht. Douglasspar (850m³), berk (600m³) en esdoorn (500m³) vervulde de soortenlijstje waarvan meer dan 500m³ verkocht werd.

Kwaliteitscontroles

Boscertificering staat of valt met degelijke kwaliteitscontroles. In een groeps-certificeringssysteem vinden er zowel interne als externe audits plaats. Tijdens audits worden de leden en hun bosbeheer in de ruime zin (ecologische aspecten, sociale aspecten, arbeidswelzijn & veiligheid, wettelijkheid, ...) en uiteraard ook de FSC-eisen uitgebreid gescreend. Interne audits werden uitgevoerd door de interne auditeur van ANB; externe audits werden uitgevoerd door de firma Control Union Certification, een onafhankelijke, door FSC geaccrediteerde organisatie. De externe audit vond dit jaar plaats in het voorjaar.

In 2021 werden 8 interne audits uitgevoerd. In totaal werd slechts 1 Minor en 0 Major-opmerkingen gemaakt, naast een zestal Observaties.

Tijdens de jaarlijkse externe audit werd de groepsstructuur en -organisatie doorgelicht en werden tussen 19 april en 9 mei 11 bossen door de auditeur van Control Union uitgebreid gescreend. Dit jaar waren bijna alle audits in de provincie Limburg gesitueerd. Het betrof drie private bossen in Dilsen-Stokkem, gemeentebossen in Hechtel-Eksel, Lanaken, Voeren (eigendom gemeente Büllingen), Bertem en Genk en door ANB beheerde domeinen in Pelt, Oudsbergen en Dilsen-Stokkem. Bij deze audits werden slechts twee minor opmerkingen en vijf observaties geformuleerd.

Zoals bekend worden bij een audit verschillende soorten opmerkingen geformuleerd. Observaties zijn aandachtspunten die bij een volgende audit opnieuw bekeken worden. Minor-opmerkingen dienen binnen het jaar geremedieerd te worden (en worden dus opgevolgd). Een Major-opmerking dient binnen de drie maanden opgelost te worden. Bij geen enkele audit werden grove tekortkomingen vastgesteld (geen Major). Er werd dan ook geen enkel lid uitgesloten dit jaar.

Bij de audits werden bij de leden volgende zaken opgemerkt:

- Beheermaatregelen voorzien in beheerplan kritisch doornemen en aanpassen bij update beheerplan;
- Ongeoorloofde bosbetreding aanpakken;
- Middelen voorzien op planning en opvolging bosverjonging op te volgen;
- Middelen/mankracht dienen voorzien te zijn om het beheerplan effectief uit te voeren;
- Hout uit pas verworven niet-gecertificeerd bos niet mengen in FSC-lot houtverkoop;
- Vervreemding openbaar bos duidelijk in kaart brengen en compensatie voor ontbossing voorzien;
- Uitrijpaden houtexploitatie duidelijk en eenduidig markeren;
- Jacht beter inzetten om beheerdoelen te helpen realiseren;
- Mountainbike op illegale en/of niet-voorzien paden weren;
- Toegankelijkheidsregeling voor alle eigenaars van een gebied pogen op te maken om controle en handhaving beter te kunnen organiseren;

- Data uitgevoerde bosinventarisatie verwerken om als input te kunnen dienen voor opmaak en evaluatie beheerplan en houtoogst.

Vooruitblik 2022

2022 wordt een boeiend jaar voor ons groepscertificaat. We gaan aan de slag met een nieuwe Belgische standaard (en ook in Wallonië komen de eerste FSC-gecertificeerde openbare bossen eraan) en tegelijkertijd gaan we ook met een nieuwe externe auditeur aan de slag.

We hopen zo snel mogelijk de impact van de nieuwe standaard aan onze leden te kunnen voorleggen en iedereen zal ook de nodige tijd krijgen om eventuele aanpassingen door te voeren.

Tegelijkertijd hopen we een aantal lopende toetredingen tot het groepscertificaat af te ronden waardoor we de kaap van de 20% FSC-gecertificeerd bos in Vlaanderen (ruim) zullen overschrijden.

De nieuwe aanbesteding resulteert ook in een nieuwe eenheidsprijs per ha FSC-gecertificeerd bos die onze leden jaarlijks (behalve in 2022) dienen te betalen. Dit bedrag zal dalen tot 0.40 euro/ha en zal zowel gelden voor een nieuwe toetreding als voor een bestaand lid.

Wie nog FSC-bordjes nodig heeft om bij de belangrijkste toegangen tot het bos aan te brengen kan die gratis bestellen bij de interne auditeur. Die worden u dan zo snel mogelijk bezorgd.

Info:

danny.maddelein@vlaanderen.be

0479/67.95.73

www.natuurenbos.be/Beleid&Wetgeving/Natuurgebruik/Hout

www.houtverkopen.be/fsc-boscertificering